

Штойко В.В., студентка БП-4
кафедри «Школа соціальної роботи ім. В.І. Полтавця»,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
vv.shtoiko@ukma.edu.ua

Наукова керівниця: **Іванова О.Л.**, старша викладачка
кафедри «Школа соціальної роботи ім. В.І. Полтавця»,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
av.maksymenko@ukma.edu.ua

ВИКЛИКИ З ЯКИМИ ЗІШТОВХУЮТЬСЯ ЛЮДИ З ІНВАЛІДНІСТЮ В УМОВАХ ВІЙНИ

В Україні проживає близько 2,7 млн осіб з інвалідністю, і це число зростає внаслідок війни. Значна частина з них стикається з системними труднощами у реалізації своїх прав, що підтверджується як національними, так і міжнародними дослідженнями (UNDP Ukraine, n.d.; Благодійний фонд «Fight For Right», 2022).

Відповідно до аналітичних матеріалів, щонайменше частина людей з інвалідністю зазнає порушення своїх прав в умовах війни, що пов'язано з обмеженим доступом до базових послуг, інфраструктури та гуманітарної допомоги (UNDP Ukraine, n.d.). Дослідження також показують, що існує значний розрив між задекларованими державою гарантіями та їх практичною реалізацією (Національний університет «Львівська політехніка», 2025).

Одним із ключових викликів є соціальна ізоляція, яка виникає через фізичну недоступність середовища, проблеми з транспортом та перебої з електропостачанням (Ліга Сильних, n.d.). Особливо гостро ці проблеми проявляються серед внутрішньо переміщених осіб, людей похилого віку та інших вразливих груп населення (Дослідження вразливих груп, n.d.).

Окремої уваги потребує становище жінок з інвалідністю, зокрема матерів, які стикаються з подвійним навантаженням — догляд за дітьми та подолання бар'єрів, пов'язаних із власною інвалідністю. Це часто призводить до емоційного та фізичного вигорання (Національна Асамблея людей з інвалідністю України, n.d.).

Крім того, суттєвими залишаються труднощі з працевлаштуванням, доступом до освіти та соціальних послуг, що ще більше загострюються в умовах воєнного стану (Благодійний фонд «Fight For Right», 2022; Національний університет «Львівська політехніка», 2025).

Таким чином, війна значно посилює вже існуючі бар'єри для людей з інвалідністю, що вимагає комплексного підходу до забезпечення їхніх прав та потреб.

Список використаних джерел:

1. Благодійний фонд «Fight For Right». (2022). *Права людей з інвалідністю в Україні: Аналітичний звіт за результатами всеукраїнського опитування «Думки і погляди населення України»*. Retrieved from <https://ffr.org.ua/wp-content/uploads/2022/10/DisabilityRightsSurveyReport.pdf>
2. Дослідження вразливих груп. (n.d.). *Дослідження вразливих груп переселенців*.
3. Ліга Сильних. (n.d.). *Дослідження*. Retrieved from <https://ls.org.ua/>
4. Національна Асамблея людей з інвалідністю України. (n.d.). *Щоденні виклики мам з інвалідністю*. Retrieved from <https://naiu.org.ua/archives/news/shhodenni-vyklyky-mam-z-invalidnistyu>
5. Національний університет «Львівська політехніка». (2025). *Проблеми у реалізації прав осіб з інвалідністю в умовах воєнного стану*. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Юридичні науки», 2(46). Retrieved from <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2025/jun/39409/25078346maket25082025-212-219.pdf>

Kabachenko N.V., PhD in Philosophy, Associate Professor,
V.I. Poltavets School of Social Work,
National University of Kyiv-Mohyla Academy,
Honorary Research Fellow at the Social Research Unit,
University College of London, UK
kabachenko@ukma.edu.ua

Boyko O.M., PhD in SW, Associate Professor,
V.I. Poltavets School of Social Work,
National University of Kyiv-Mohyla Academy

Community-Led Research and Action (CLRA): methodology and application

In modern conditions, the role of the community in organising the lives of its members is constantly growing, which, in turn, requires their active participation in making decisions about the priority needs of their community and the possibilities for meeting them. This process requires appropriate tools, and research using a community-based action research design is one of the most suitable. Its distinctive feature is that such kind of research is conducted on the initiative of the community; the community also determines the topic, develops the research design, conducts the research, and uses its results to make decisions about change. The community initiative may be represented by a public organisation, an initiative group, etc. Such research often involves a researcher, who may be a community social worker, an academic representative, a student, etc., but in any case, they play a supporting role. “The outcomes from the research is an expected legacy benefit for the community, who should experience a skills boost (through the research training), stronger relationships with key stakeholder organisations, and a better understanding of how to address long-standing issues of need” (University of Liverpool, n/d).

Since the community-based action research approach is very flexible and can work in different contexts, it was decided to apply it in the Visionary Roadmaps: Crafting an Inclusive and Participatory European Democracy with Youth and Communities (Youth for Europe / YOUROPE) project, which brings together European universities, and in which the School of Social Work at NaUKMA is one of the participants.

This project aims to empower young people to shape the future of European democracy by creating inclusive spaces and policies that ensure their voices are heard. “Community-Led Research and Action (CLRA) gives young people and their communities the tools and space to identify issues that